
Vergaderjaar 2002–2003

28 880

Jaarverslagen over het jaar 2002

Nr. 6

JAARVERSLAG VAN HET MINISTERIE VAN ALGEMENE ZAKEN (III)
Aangeboden 21 mei 2003

INHOUDSOPGAVE

blz.

<i>A.</i>	<i>Algemeen</i>	4
1.	Voorwoord	4
2.	Dechargeverlening	5
3.	Leeswijzer	8
<i>B.</i>	<i>Beleidsverslag</i>	9
4.	Beleidsprioriteiten	9
5.	Beleidsartikelen	11
6.	Niet-beleidsartikel	21
7.	Mededeling over de bedrijfsvoering	22
<i>C.</i>	<i>Jaarrekening</i>	23
8.	Verantwoordingsstaat van het Ministerie van Algemene zaken	23
9.	Financiële toelichting bij de verantwoordingsstaat	24
10.	Verdiepingsbijlage	26
11.	Aanbevelingen Algemene Rekenkamer	28
12.	Saldibalans met toelichting	29

A. ALGEMEEN

1. VOORWOORD

Het Ministerie van Algemene Zaken is in 2002 actief en nauw bij diverse ontwikkelingen betrokken geweest, als het ministerie dat de coördinatie van het algemeen regeringsbeleid bevordert, voorlichting geeft over het Koninklijk Huis en verantwoordelijk is voor de coördinatie van het gemeenschappelijk communicatiebeleid van de ministeries.

In dit eerste jaarverslag volgens de VBTB-systematiek is weergegeven in hoeverre en tegen welke kosten het ministerie zijn doelstellingen voor het jaar 2002 gerealiseerd heeft. Niet alle activiteiten van het ministerie zijn in meetbare resultaten te vangen. Waar dat wel mogelijk is, blijkt dat het ministerie over het algemeen zijn streefcijfers heeft gehaald. Dit geldt onder meer voor de informatievoorziening aan het publiek en de klanttevredenheid.

Daarnaast is de uitvoering van het Actieprogramma Overheidscommunicatie 2002–2006 voortvarend ter hand genomen. In 2002 kwamen onder meer de website «www.regering.nl» en de eerste onderzoeken naar optimale communicatie met specifieke, moeilijk bereikbare doelgroepen tot stand. Ook heeft het kabinet de grenzen aangegeven van communicatie over beleid dat nog niet door het parlement is aanvaard.

In 2002 zijn verder de nodige voorbereidingen getroffen voor de start van de communicatie-aanpak, indien het volgende kabinet het maatschappelijke debat over waarden en normen verder wil bevorderen en verdiepen.

De Minister van Algemene Zaken,
mr. dr. J. P. Balkenende

2. DECHARGEVERLENING

Verzoek tot dechargeverlening van de Minister van Algemene Zaken aan de Voorzitters van de Eerste en de Tweede Kamer van de Staten-Generaal.

Onder verwijzing naar de artikelen 63 en 64 van de Comptabiliteitswet 2001 verzoek ik de beide kamers van de Staten-Generaal de Minister van Algemene Zaken decharge te verlenen over het in het jaar 2002 gevoerde financiële beheer met betrekking tot de uitvoering van de begroting van het Ministerie van Algemene Zaken.

Ten behoeve van de oordeelsvorming van de Staten-Generaal over dit verzoek tot dechargeverlening is door de Algemene Rekenkamer als externe controleur op grond van artikel 82 van de Comptabiliteitswet 2001 een rapport opgesteld van haar bevindingen en haar oordeel met betrekking tot:

- a. het gevoerde financieel en materieelbeheer;
- b. de ten behoeve van dat beheer bijgehouden administraties;
- c. de financiële informatie in de jaarverslagen;
- d. de departementale saldibalansen
- e. de totstandkoming van de informatie over het gevoerde beleid en de bedrijfsvoering;
- f. de in het jaarverslag opgenomen informatie over het gevoerde beleid en de bedrijfsvoering;

van het Ministerie van Algemene Zaken. Dit rapport wordt separaat door de Algemene Rekenkamer aan de Staten-Generaal aangeboden.

Bij het besluit tot dechargeverlening dienen, naast het onderhavige jaarverslag en het hierboven genoemde rapport van de Algemene Rekenkamer, de volgende, wettelijk voorgeschreven, stukken te worden betrokken:

- a. Het Financieel jaarverslag van het Rijk over 2002; dit jaarverslag wordt separaat aangeboden.
- b. De slotwet van het Ministerie van Algemene Zaken over het jaar 2002; deze slotwet is in dit boekwerk opgenomen. Het besluit tot dechargeverlening kan niet worden genomen, voordat de betrokken slotwet is aangenomen.
- c. Het rapport van de Algemene Rekenkamer over het jaar 2002 met betrekking tot de onderzoeken, bedoeld in artikel 83 van de Comptabiliteitswet 2001. Dit rapport, dat betrekking heeft op het onderzoek van de centrale administratie van 's Rijks schatkist en van het Financieel jaarverslag van het Rijk, wordt separaat door de Algemene Rekenkamer aangeboden.
- d. De verklaring van goedkeuring van de Algemene Rekenkamer met betrekking tot de in het Financieel jaarverslag van het Rijk over 2002 opgenomen rekening van uitgaven en ontvangsten van het Rijk over 2002, alsmede met betrekking tot de Saldibalans van het Rijk over 2002 (de verklaring van goedkeuring, bedoeld in artikel 84, derde lid, van de Comptabiliteitswet 2001). Het besluit tot dechargeverlening kan niet worden genomen, voordat de verklaring van goedkeuring van de Algemene Rekenkamer is ontvangen.

Ten behoeve van het politieke oordeel dat door middel van een besluit tot dechargeverlening wordt uitgesproken, is het van belang mee te wegen dat de ondergetekende vanaf 22 juli 2002 de zorg voor het financieel beheer van het Ministerie van Algemene Zaken op zich heeft genomen.

De Minister van Algemene Zaken,
mr. dr. J. P. Balkenende

Dechargeverlening door de Tweede Kamer

Onder verwijzing naar artikel 64 van de Comptabiliteitswet 2001 verklaart de voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal dat de Tweede Kamer aan het hiervoor gedane verzoek tot dechargeverlening tegemoet is gekomen door een daartoe strekkend besluit, genomen in de vergadering van:

(datum)

De Voorzitter van de Tweede Kamer,

Naam:

Handtekening:

Datum:

Op grond van artikel 64, tweede lid, van de Comptabiliteitswet 2001 wordt dit originele exemplaar van het onderhavige jaarverslag, na ondertekening van de hierboven opgenomen aantekening door de voorzitter van de Tweede Kamer, ter behandeling doorgezonden aan de voorzitter van de Eerste Kamer.

Dechargeverlening door de Eerste Kamer

Onder verwijzing naar artikel 64 van de Comptabiliteitswet 2001 verklaart de voorzitter van de Eerste Kamer der Staten-Generaal dat de Eerste Kamer aan het hiervoor gedane verzoek tot dechargeverlening tegemoet is gekomen door een daartoe strekkend besluit, genomen in de vergadering van:

(datum)

De Voorzitter van de Eerste Kamer,

Naam:

Handtekening:

Datum:

Op grond van artikel 64, derde lid, van de Comptabiliteitswet 2001 wordt dit originele exemplaar van het onderhavige jaarverslag, na ondertekening van de hierboven opgenomen aantekening door de voorzitter van de Eerste Kamer, doorgezonden aan de Minister van Financiën.

3. LEESWIJZER

Met ingang van begrotingsjaar 2002 worden de departementale begroting en verantwoording opgesteld volgens de VBTB-systematiek. De begroting geeft daarbij aan wat het ministerie wil bereiken, hoe het dat gaat doen en hoeveel dat zal kosten. Het jaarverslag geeft – als tegenhanger van de begroting – inzicht in wat er daadwerkelijk is bereikt, op welke wijze het is bereikt en wat de werkelijke uitgaven zijn geweest. Voor u ligt de eerste VBTB-verantwoording van het Ministerie van Algemene Zaken. Het resultaat is een meer transparante, beter leesbare verantwoording dan voorheen.

Het Ministerie van Algemene Zaken (AZ) is een klein, beleidsarm departement. De begroting 2002 bevat effectief één beleidsartikel, t.w. «Het bevorderen van de eenheid van het algemeen regeringsbeleid». Gelet op het beperkte financiële belang van de AZ-begroting binnen het totaal van de rijksuitgaven, is voor terughoudendheid gekozen ten aanzien van de uitvoerigheid van de presentatie, waarmee tevens tegemoet wordt gekomen aan de VBTB-eis van leesbaarheid.

Het jaarverslag 2002 bestaat in lijn met de rijksbegrotingsvoorschriften uit twee delen: het beleidsverslag en de jaarrekening. Deze splitsing is gemaakt om de beleidsmatige en niet-beleidsmatige informatie te scheiden, hetgeen o.a. van belang is voor de reikwijdte van de accountantsverklaring zelf. Deze heeft slechts betrekking op de jaarrekening.

In het beleidsverslag wordt teruggeblikt op de beleidsprioriteiten, zoals geformuleerd in de begroting 2002. Daarnaast wordt meer in algemene zin een toelichting gegeven bij de uitvoering van de activiteiten gericht op de realisatie van de algemene en operationele doelstellingen. Aan de bedrijfsvoering tenslotte en de bijzonderheden daaromtrent wordt kort aandacht besteed in de mededeling over de bedrijfsvoering.

Het jaarverslag geeft vanuit diverse invalshoeken een cijfermatig inzicht in de begrotingsuitvoering van het afgelopen jaar en in de overlopende posten.

In afwijking van de rijksbegrotingsvoorschriften zijn om doelmatigheidsredenen de volgende gegevens niet of niet in het voorgeschreven format in het beleidsverslag of jaarrekening opgenomen:

- Het overzicht budgettaire en financiële consequenties van de beleidsprioriteiten 2002 (de consequenties worden – voor zover van toepassing – afdoende toegelicht in paragraaf 5.1.3. van het beleidsverslag en paragraaf 9.1.1. van de jaarrekening);
- In de verdiepingsbijlage wordt alleen een toelichting verstrekt bij de beleidsartikelen 1 («Bevorderen van de eenheid van het algemeen regeringsbeleid») en 2 («Wereldtentoonstelling»). Aangezien er, zoals in de begroting 2002 reeds voorzien, geen verplichtingen zijn aangaan of uitgaven zijn gedaan ten laste van artikel 3 («Nominaal en onvoorzien») wordt een toelichting daarbij achterwege gelaten.

B. BELEIDSVERSLAG

4. BELEIDSPRIORITEITEN

A. Realisatie van de beleidsprioriteiten 2002

In de beleidsagenda van de begroting 2002 is een aantal beleidsprioriteiten vermeld, w.o. de aanpassing van de organisatie van de Rijksvoorlichtingsdienst (RVD), de coördinatie en effectiviteit van de overheidscommunicatie, het vergroten van de toegankelijkheid van de overheidsinformatie en de activiteiten naar aanleiding van het advies van de commissie Toekomst van de Overheidscommunicatie en de kabinetsreactie daarop. Naast de in de beleidsagenda 2002 reeds geformuleerde hoofdthema's, vervult het ministerie van Algemene Zaken een coördinerende rol in het publieke debat over waarden en normen.

De hoofddirectie RVD is in 2002 omgevormd tot een directoraat-generaal om zo de rijksbrede coördinerende functie op het vereiste niveau te leggen.

De toegankelijkheid van overheidsinformatie is verder vergroot met de inrichting van een regeringssite (www.regering.nl). Doel van de site is het actief en begrijpelijk onder de aandacht brengen van de hoofdlijnen en de achtergronden van het regeringsbeleid. Vanaf het moment dat de site in de lucht is (22 juli 2002) tot en met 31 december 2002 hebben circa 200 000 bezoekers de site bezocht. Ook is in 2002 de dienstverlening van de Postbus 51 Informatiedienst verder geprofessionaliseerd door de omvorming van het callcenter tot een contactcenter, waarbij de drie bestaande database systemen voor internet, e-mailbeantwoording en telefoonbeantwoording geïntegreerd zijn tot één kennisbank.

De Voorlichtingsraad heeft in 2002 als adviesorgaan van de Minister-President een belangrijke coördinerende rol gehad op het gebied van het algemeen communicatiebeleid. Zo is door de Voorlichtingsraad een commissie Nieuwe Media ingesteld, teneinde o.a. een grotere eenduidigheid in vorm en inrichting van de departementale websites te bewerkstelligen. Bij de uitvoering van haar taken wordt de Commissie Nieuwe Media ondersteund door een platform Nieuwe Media.

November 2001 is het algemeen deel van het kabinetsstandpunt op het rapport van de commissie Toekomst van de Overheidscommunicatie aan de Tweede Kamer aangeboden (Kamerstukken II 2001/2002, 26 387, nr. 12). In mei 2002 vervolgens is aan de Tweede Kamer aangeboden het op basis van het kabinetsstandpunt uitgewerkte Actieprogramma Overheidscommunicatie 2002–2006 (Kamerstukken II 2001/2002, 26 387, nr. 15). In dit actieprogramma zijn 25 concrete projecten opgenomen en in een zestal clusters geordend. De clusters hebben de thema's «Corporate communicatie», «Actieve openbaarmaking», «Toegankelijkheid overheidscommunicatie», «Interactiviteit», «Uitvoering en communicatie» en «Organisatie en communicatie». De door deze projecten vanaf 2003 op te leveren resultaten zullen zeer divers zijn: studies, richtlijnen, communicatie-infrastructuur, monitor/onderzoeken, (organisatie)adviezen en uitgangspunten voor communicatie.

In een brief aan de Tweede Kamer van 4 oktober 2002 (Kamerstukken II 2002/2003, 28 600, nr. 42) is de voorgenomen aanpak van het Kabinet beschreven, waarmee het in 2002 door het kabinet gestarte debat over

waarden en normen zal worden georganiseerd. De aanpak gaat via drie sporen en sluit zo veel als mogelijk aan bij bestaande initiatieven.

B. Beleidsmatige conclusies ten aanzien van de beleidsprioriteiten		
	Beleid wordt geïntensiveerd/geëxtensiveerd/ ongewijzigd voortgezet	Eventueel vermelding van te nemen maatregelen/te ondernemen activiteiten
Aanpassing organisatie RVD	Ongewijzigd voortgezet	
Coördinatie en effectiviteit overheids- communicatie	Ongewijzigd voortgezet	
Toegankelijkheid overheidsinformatie	Ongewijzigd voortgezet	
Activiteiten n.a.v. commissie Wallage	Is inmiddels geïntensiveerd	D.m.v. uitvoering Actieprogramma Overheidscommunicatie 2002–2006
Waarden en normen	Gestart medio 2002	

5. BELEIDSARTIKELLEN

5.1 Artikel 1: Bevorderen van de eenheid van het algemeen regeringsbeleid

5.1.1 Algemene doelstelling

In de brief aan de Tweede Kamer over VBTB (Kamerstukken II 2000/2001, 26 573, nr. 56) is toegelicht dat het kader voor de taken en de verantwoordelijkheden van de Minister-President – en daarmee het werkterrein van het Ministerie van Algemene Zaken – wordt bepaald door diverse wet- en regelgeving en zich laat samenvatten onder de noemer «Bevorderen van de eenheid van het algemeen regeringsbeleid».

Deze algemene beleidsdoelstelling wordt onderscheiden in vier operationele doelstellingen:

1. coördinatie van het algemeen regeringsbeleid;
2. coördinatie van het algemeen communicatiebeleid;
3. het leveren van bijdragen aan de langere-termijn beleidsontwikkeling van het regeringsbeleid;
4. algemeen.

De laatste doelstelling, «Algemeen» bevat de apparaatsuitgaven. De verantwoording hierover komt in de Mededeling over de Bedrijfsvoering aan de orde, de beleidsverantwoording over de overige operationele doelstellingen vindt hieronder per operationele doelstelling plaats. Deze zal ondersteund worden door kengetallen en prestatiegegevens zoals opgenomen in de begroting 2002. Op deze wijze kan een indruk worden verkregen van de geleverde prestaties.

5.1.2 Nader geoperationaliseerde doelstellingen

Coördinatie van het algemeen regeringsbeleid

Na het aantreden van het nieuwe kabinet is besluitvorming voorbereid om tot een vernieuwde werkwijze te komen binnen het stelsel van onderraden en de Ministerraad. Er is, binnen een «dekkend stelsel» van onderraden, o.m. een Raad voor de Veiligheid ingesteld en afspraken zijn gemaakt om de Ministerraad meer «aan de voorkant» te laten sturen aan de hand van beleidsvoorbereidende notities op geselecteerde, politiek belangrijke thema's.

Veel aandacht is besteed aan de staatsrechtelijke aspecten van het landsbestuur.

Op het terrein van de internationale en nationale aspecten van veiligheid worden onder coördinatie van AZ de daarmee samenhangende aspecten van beleid besproken en ter besluitvorming voorgelegd aan een Ministeriële Commissie en de Ministerraad. De werkwijze die gekozen is na 11-09 staat daarvoor model.

Ten aanzien van enkele belangrijke activiteiten, producten en/of diensten, die in 2002 door de RVD verricht, in gang gezet of geleverd zijn kan het volgende worden opgemerkt. De RVD heeft in het begrotingsjaar met een aantal organisatorische aanpassingen de kwaliteit van het werk verbeterd. Er is geïnvesteerd in een betere analyse en pro-actieve bewerking van de informatie die 24 uur per dag door een groot aantal media wordt gegenereerd. Tijdige, snelle en adequate informatie aan de Minister-President staat hierbij voorop. In 2002 is tevens actie ondernomen om te komen tot

een betere voorbereiding en begeleiding van de publieke optredens van de Minister-President. Er is in dit verband een aparte speechschrijver ten behoeve van de Minister-President aangesteld.

Daarnaast zijn nieuwe informatieprodukten geoperationaliseerd, zoals bijvoorbeeld de dagsignalering (een overzicht van het belangrijkste nieuws, 's morgens vroeg aan te leveren), situation reports (sitreps) en een wekelijkse samenvatting van de buitenland Selectie.

In 2002 zijn specifieke activiteiten verricht in verband met het huwelijk van de Prins van Oranje. Naast het koninklijk huwelijk moest een onvoorziene inspanning worden geleverd voor een droevige gebeurtenis: de bijzetting van ZKH Prins Claus na zijn overlijden.

De voorlichting en mediabegeleiding (ruim 600 journalisten) hebben extra menskracht en financiële middelen geleverd naast de reguliere werkzaamheden. De moord op Pim Fortuyn, de kwestie Srebrenica en het verschijnen van het NIOD-rapport daarover, de val van het kabinet Kok II dienden gevolge alsmede de totstandkoming van het kabinet Balkenende en de val daarvan na 87 dagen hebben veel gevraagd van de AZ-organisatie en meer ondersteuning in het begrotingsjaar geleverd, dan oorspronkelijk voorzien.

Coördinatie van het algemeen communicatiebeleid

Zoals in de begroting 2002 vermeld, zorgt het Ministerie van Algemene Zaken voor de coördinatie van het algemeen communicatiebeleid, waarbij onderscheid wordt gemaakt in het ontwikkelen, het coördineren en het uitvoeren van het gemeenschappelijk communicatiebeleid.

ONTWIKKELING EN COÖRDINATIE

Prestatiegegevens in dit beleidsdomein zijn in beperkte mate uit te drukken in kwantitatieve kengetallen en/of prestatie-indicatoren. Wel kan een aantal kwalitatieve uitspraken worden gedaan over enkele belangrijke activiteiten, produkten en/of diensten, die in 2002 verricht zijn, in gang gezet of geleverd.

Het door de Voorlichtingsraad geïnitieerde project Gemeenschappelijk Webbeleid heeft als doel een grotere eenduidigheid van de departementale websites te bewerkstelligen. Dit proces van eenheid in vorm en inrichting van de departementale internetsites is nog gaande. Ook in 2002 zijn diverse stappen in de goede richting gezet. Zo blijkt uit onderzoek dat het aantal eenduidig gehanteerde begrippen en inrichtingsafspraken verder is toegenomen (van circa 70% naar 80%). Dit blijkt uit een onderzoek dat in december 2002 is gestart naar de mate waarin de aanbevelingen van het Gemeenschappelijk Webbeleid zijn geïmplementeerd. Het rapport dien-aangaande is begin 2003 opgeleverd en leidt daar waar gewenst tot intensivering van de inspanningen in 2003. De regeringssite «www.regering.nl» fungeert tevens als katalysator en testplaats voor nieuwe ontwikkelingen op het gebied van internet en overheidscommunicatie. Als zodanig is de site een praktisch werktuig voor de gemeenschappelijkheid die door het webbeleid wordt nagestreefd.

Om de kwaliteit van de internetsites te bewaken wordt periodiek onderzoek gedaan onder de gebruikers om inzicht te krijgen in het (be)zoekgedrag van de burger en in de wensen die bij de gebruikers leven. Het onderzoek levert ook gegevens op die van belang zijn voor de organisatie en de technische en inhoudelijke ondersteuning van de departementale

sites. Het betreft een jaarlijks onderzoek dat zowel in 2000 als in 2001 en 2002 is uitgevoerd. De rapportage 2002 is in de maand december uitgebracht. De resultaten worden verwerkt in acties van de nieuw ingestelde Commissie Nieuwe Media maar ook in die van de departementen zelf.

In 2002 is een tweetal rapporten verschenen met aanbevelingen over de methoden, technieken en middelen waarmee de overheid allochtonen en jongeren (beide voor de overheid moeilijk bereikbare doelgroepen) het beste kan bereiken. De rapporten zijn aan de departementen voor eigen gebruik toegestuurd. De onderzoeksresultaten worden ook benut om het op specifieke doelgroepen gerichte deelproject uit het Actieprogramma Overheidscommunicatie 2002–2006 verder inhoud te geven. De resultaten worden gebruikt om standaarden te ontwikkelen en communicatiekanalen in te richten om zodoende specifieke doelgroepen te bereiken.

Het voortgezette onderzoek naar de mogelijkheden om de overheidscommunicatie verder te professionaliseren is als project opgenomen in het Actieprogramma Overheidscommunicatie 2002–2006.

Een onderzoek gericht op organisatie van en functieprofielen bij de overheidscommunicatie heeft geleid tot de formulering van 14 normfuncties en is als advies aan de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties aangeboden. Tevens is een herziene functiebeschrijving van directeur Voorlichting opgesteld. De functie van directeur Voorlichting/Communicatie bij de ministeries is in de loop der tijd aanzienlijk verzwaaard. Communicatie is uitgegroeid tot een integraal onderdeel van het openbaar bestuur. Derhalve is de functie, na besluitvorming door de commissie Rijksdienst, opgewaardeerd.

In de volgende tabel worden de streefwaarden van de in de begroting 2002 geformuleerde prestatiegegevens met betrekking tot het ontwikkelen en coördineren van het algemeen communicatiebeleid afgezet tegen de gerealiseerde waarden:

Prestatiegegevens ontwikkelen en coördineren van het algemeen communicatiebeleid		
Prestatiegegevens	Streefwaarde	Realisatiewaarde 2002
Eenheid in de vorm en inrichting van de departementale internetsites	Het streven is gericht op realisatie eind 2003	Proces is nog gaande. December 2002 is onderzoek gestart naar de mate waarin de aanbevelingen zijn geïmplementeerd. Rapport is in januari 2003 opgeleverd en leidt daar waar gewenst tot intensivering van de inspanningen. Project Gemeenschappelijk webbeleid is organisatorisch gewijzigd en op een hoger beleidsmatig niveau gebracht door instelling Commissie Nieuwe media (CNM). Tevens is in 2002 de regeringssite (www.regering.nl) ingericht. Vanuit het gemeenschappelijk webbeleid gezien heeft de regeringssite een belangrijke meerwaarde als katalysator en testplaats voor nieuwe ontwikkelingen op het gebied van internet en overheidscommunicatie.
Resultaten van het project om op internet zoekende burger optimaal van dienst te zijn	Oplevering in het najaar 2001	Betreft een jaarlijks onderzoek dat zowel in 2000 als in 2001 en 2002 is uitgevoerd. Rapportage 2002 is december opgeleverd. Resultaten worden verwerkt in acties van het gemeenschappelijke webbeleid maar ook door de departementen zelf.
Rapport met aanbevelingen over de methoden, technieken en middelen waarmee de overheid moeilijk bereikbare doelgroepen het beste kan bereiken	Oplevering medio 2002	Twee rapporten zijn opgeleverd: allochtonen en jongeren. Rapporten zijn aan de departementen ter eigen gebruik toegestuurd. De onderzoeksresultaten worden ook benut om deelproject 5.1 (specifieke doelgroepen) uit het Actieprogramma Overheidscommunicatie 2002–2006 verder inhoud te geven. De resultaten kunnen worden gebruikt om standaarden te ontwikkelen en kanalen (om specifieke doelgroepen te bereiken) in te richten.
Voortzetting van het onderzoek naar de mogelijkheden om de overheidscommunicatie verder te professionaliseren	Vaststelling nieuwe onderzoeksopdracht eind 2001, oplevering eerste rapport in mei 2002	Het voortgezette onderzoek is als project meegenomen in het actieprogramma overheidscommunicatie 2002–2006.
Uitkomsten van het onderzoek gericht op organisatie van en functieprofielen bij de overheidscommunicatie	Oplevering mei 2002	14 normfuncties zijn geformuleerd en aan de minister van BZK aangeboden. De functies zijn door het ministerie van BZK ongewijzigd verwerkt in de nieuwe release van FUWASYS. Tevens is een herziene functiebeschrijving van directeur Voorlichting opgesteld. De functie is, na besluitvorming door de commissie Rijksdienst, opgewaarderd.

UITVOERING

RVD/Publiek en Communicatie is als directie binnen het Directoraat-Generaal RVD speciaal belast met de (gemeenschappelijke) uitvoering van het communicatiebeleid. RVD/Publiek en Communicatie is ontstaan uit de samenvoeging van de Directie Toepassing Communicatietechniek (DTC) en de Postbus 51 Informatiedienst. Op 1 februari 2002 ging de nieuwe directie van start.

RVD/Publiek en Communicatie is het communicatiebureau van en voor de rijksoverheid en helpt ministeries, uitvoeringsorganisaties en agentschappen beter te communiceren met burgers en bedrijven. De kerntaak is het geven van advies, het leveren van diensten en het ontwikkelen, borgen en overdragen van kennis op het terrein van overheidscommunicatie. Het accent ligt op diensten en producten die niet of minder efficiënt door individuele ministeries of de markt ontwikkeld en geleverd kunnen worden.

Al gedurende twintig jaar faciliteert de RVD voor de rijksoverheid de collectieve inkoop van advertentieruimte op radio en tv en in de gedrukte media alsmede de gehele logistieke afhandeling. Afgelopen jaar is onderzoek uitgevoerd onder de gebruikers van de mediadienstverlening en die service is met een ruime voldoende gewaardeerd. Door de inkoop van grote volumes kunnen scherpe prijzen worden bedongen. Een voordeel waar alle ministeries en gelieerde instellingen profijt van hebben. De kostenbesparing door collectief in plaats van individueel in te kopen is bij een gerealiseerde media-omzet van EUR 120 mln in 2002 ruim 24% oftewel EUR 38 mln. Anders had EUR 158 mln betaald moeten worden en nu dus EUR 120 mln. In de begroting was geraamd 22% inkoopvoordeel bij EUR 100 mln omzet.

Het media-effectonderzoek wordt sinds mei 1999 standaard uitgevoerd voor Postbus 51 campagnes en geeft inzicht in het bereik en het effect van de ingezette overheidscampagnes. Het media-effectonderzoek is uitgevoerd voor 35 campagnes (i.p.v. de geraamde 29 campagnes). Ministeries zetten dit type onderzoek in toenemende mate ook in voor andere massamediale (wervings-)campagnes. Het voordeel is dat dit gestandaardiseerde onderzoek centraal wordt ingekocht, aangestuurd en uitgevoerd. Daardoor zijn de kosten van het onderzoek per campagne duidelijk lager en zijn de onderzoeken onderling vergelijkbaar. Zo kunnen benchmarks worden uitgevoerd waaruit nieuwe kennis en inzichten ontstaan. In 2002 is besloten om een andere onderzoeksmethodiek te gaan gebruiken die beter aansluit bij de huidige wijze van kwantitatief onderzoek (internetpanels) en kostenefficiënter is.

Mede op basis van de evaluatiegegevens uit zo'n 70 campagnes is in 2002 een mediamodel ontwikkeld waarmee campagneleiders vooraf kunnen bepalen wat de meest effectieve media-inzet, fasering, budget en dergelijke zou kunnen zijn. Zo kan een beter en meer onderbouwd inkoopadvies worden gegeven.

Steeds vaker zetten departementen de communicatie niet alleen in de beleidsuitvoering in, maar vooral ook in de fase van beleidsvoorbereiding. Tevens wordt communicatie steeds vaker integraal onderdeel van organisatieprocessen. De recente «Werken bij het Rijk»-campagne en de «Meld geweld»-campagne zijn voorbeelden van dergelijke projecten. In opdracht van de Voorlichtingsraad zijn opdrachten uitgevoerd rond specifieke doelgroepen.

Op aangeven van de Voorlichtingsraad en in het kader van het Actieprogramma Overheidscommunicatie 2002–2006 heeft RVD/Publiek en Communicatie de Europese aanbesteding verzorgd voor een rijksbrede belevingsmonitor. Na de selectie van het onderzoeksbureau, is in samenwerking met alle ministeries een aantal thema's en vragen geselecteerd, dat maandelijks wordt voorgelegd aan een representatieve steekproef van de Nederlandse bevolking. Na goedkeuring van de gekozen opzet door de Voorlichtingsraad, wordt dit monitoronderzoek maandelijks uitgevoerd. De resultaten worden vergezeld van een advies aan het kabinet aangeboden.

Na een uitgebreide behoeftepeiling is op 14 maart 2002 de Academie voor Overheidscommunicatie van start gegaan. Belangrijkste opdracht is «het bundelen, toegankelijk maken, overdragen en ontwikkelen van communicatiekennis». Een opdracht die expliciet moet bijdragen aan het «communicatiever maken van de rijksoverheid», het plaatsen van «communicatie

in het hart van het beleidsproces» en het «professionaliseren van de overheidscommunicatie». In het tweede kwartaal 2002 zijn de eerste cursussen aangeboden. Die zijn geëvalueerd en de resultaten zijn positief. Daarnaast is een aantal maatwerk-opdrachten uitgevoerd. Het Klantenpanel is van start gegaan; hierin denken gebruikers mee over de ontwikkeling van het Academie-aanbod. Ditzelfde geldt ook voor het Comité van Begeleiding en Advies waarin vertegenwoordigers uit openbaar bestuur, communicatie en onderwijs o.l.v. de heer Wallace zitting hebben. Veel tijd is besteed aan het opbouwen van externe contacten met hogescholen en universiteiten. Daarnaast wordt, mede op initiatief van Ministerie van Binnenlands Zaken en Koninkrijksrelaties, actief geparticipeerd in het netwerk van verschillende rijksacademies. Dat kan de mogelijkheid bieden van gemeenschappelijke faciliteiten.

Voor de 36 Postbus 51-campagnes die in 2002 zijn uitgevoerd heeft het ministerie van Algemene Zaken middelen gekregen van het Commissariaat van de Media. Algemene Zaken/RVD is eindverantwoordelijk en RVD/Publiek en Communicatie zorgt voor de procesmatige ondersteuning en begeleiding. Iedere campagne krijgt een productie- en pretestbijdrage. RVD/Publiek en Communicatie verzorgt de audiovisuele- en pretestbegeleiding, de uitzendplanning, de montage en de post-production (het regelen van rechten en licenties) en voert de (financiële) administratie voor iedere campagne.

Gebaseerd op de één-loket gedachte biedt Postbus 51 een infrastructuur voor het één-op-één verstrekken van informatie aan burgers over beleid en regelgeving van het rijk. In 2002 is het callcenter omgevormd tot een contactcenter; waarbij de drie bestaande database systemen voor internet, e-mailbeantwoording en telefoonbeantwoording geïntegreerd zijn tot één kennisbank. Deze omvorming komt onder andere voort uit het advies in het rapport van de commissie Toekomst Overheidscommunicatie. Met het contactcenter wordt een stapje dichterbij de realisatie gekomen van enkele aanbevelingen uit het rapport; namelijk «Overheidsinformatie actief openbaar maken», «Dagelijks 24 uur per dag bereikbaar zijn voor vragen», «Alle vragen naar één adres» en «Maak alle informatie digitaal». Tot het verstrekken van informatie aan burgers over beleid en regelgeving van de rijksoverheid behoren ook de bestaande rubriek op teletekst, het wekelijkse radiomagazine op radio 747AM en de distributie van folders via postkantoren en bibliotheken.

Naast de overeenkomst met de Voorlichtingsraad worden in opdracht van afzonderlijke ministeries ook andere lijnen beheerd, inclusief de crisisopvang bij calamiteiten. Denk aan de extra inspanningen die zijn geleverd bij vragen over de Euro, de meningokokken-vaccinatie en naar aanleiding van het overlijden van ZKH Prins Claus. Het verzorgen van de publieksvoorlichting voor de afzonderlijke departementen, past binnen het geconcentreerd uitvoeren van gemeenschappelijke taken. In dat kader is na een pilot de publieksvoorlichting van het ministerie van Economische Zaken bij Postbus 51 ondergebracht. Hetzelfde is gebeurd met de publieksvoorlichting van Financiën alsmede met het voorheen intern bij AZ gepositioneerde Bureau Beantwoording Burgerbrieven. Omdat het overhevelen van deze taken naar Postbus 51 ook voor andere ministeries interessant kan zijn, is hierover eind 2002 een nota gepresenteerd aan de Voorlichtingsraad.

In de volgende tabel worden de streefwaarden van de in de begroting 2002 geformuleerde prestatiegegevens met betrekking tot de uitvoering

van het algemeen communicatiebeleid afgezet tegen de gerealiseerde waarden:

Prestatiegegevens uitvoering van het algemeen communicatiebeleid		
Prestatiegegevens	Streefwaarde	Realisatiewaarde 2002
Financieel voordeel van de collectieve inkoop van media-ruimte (versus afzonderlijke inkoop door ministeries)	De collectieve inkoop levert een kostenbesparing van 22% in 2002 van het inkoopvolume op	Ruim 24%
Introductie van een contactcentrum, waarbij telefonie en internet zijn geïntegreerd	Aantal afgehandelde telefoongesprekken: 365 000	483 000 *
	Aantal e-mail: 14 500	26 000
	Aantal sessies op PB51 internetsite: 330 000	419 000
De wachttijd voor burgers bij vragen aan de Postbus 51 Informatiedienst zo kort mogelijk houden	Infolijn: De bellers worden na gemiddeld 40 seconden te woord gestaan	38 seconden
	E-mail: 80% van de e-mails wordt binnen 48 uur beantwoord	80%
Voldoende klanttevredenheid over de dienstverlening van de Postbus 51 Informatiedienst	Klanten geven de volgende rapportcijfers:	
	Internetsite: 7,0	7,3
	e-mailbeantwoording: 7,0	8,0
Realisatie van een speciale website op het intranet voor de rijksoverheid ten behoeve van de medewerkers van de directies communicatie	Eerst zal de site «statische» informatie bevatten en in 2002 worden uitgebouwd tot een interactief digitaal platform	Nog niet gerealiseerd. Vanuit BZK zijn de noodzakelijke voorzieningen voor RYX niet beschikbaar gekomen.

* Het hier opgenomen aantal is het aantal aangeboden gesprekken exclusief de gesprekken buiten de openingstijden voor zover die niet door het geautomatiseerde beantwoordingssysteem afgehandeld konden worden.

Onderling zijn er verschuivingen tussen telefoonbeantwoordingen, e-mailbeantwoordingen en internetsessies. Per saldo zijn de verwachte aantallen overschreden. De klanttevredenheid over de dienstverlening van de Postbus wordt verkregen door permanent gebruikersonderzoek en periodiek kwaliteitsonderzoek. De klanttevredenheid ligt boven de nagestreefde waarde van 7,0.

Het leveren van bijdragen aan de langere-termijn beleidsontwikkeling van het regeringsbeleid

Het jaar 2002 was een productief jaar voor de Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid (WRR). De raad bracht drie belangrijke raadsrapporten uit. Hiernaast verscheen een speciale bundel ter gelegenheid van de afronding van de zesde raadsperiode (1997–2002), acht voorstudies, 3 werkdocumenten en enkele Engelse vertalingen van eerder verschenen rapporten. Tevens werd er door de WRR een zestal workshop georganiseerd en werd voor het eerst de WRR-lecture gehouden, voorafgegaan door 5 workshops, op 18 december. Over de uitgebrachte studies, de WRR-lecture en het WRR-boek ter toelichting het volgende.

Rapporten aan de regering nr. 61: Van oude en nieuwe kennis. De gevolgen van ICT voor het kennisbeleid. Publicatiedatum: 19 maart 2002 In dit rapport onderzoekt de raad de gevolgen van ICT voor de generatie, verspreiding, overdracht en opslag van kennis. Het biedt een systematische analyse van de veranderingen die de ontwikkelingen op het gebied

van ICT en internet aanbrengen in de traditionele kennisdomeinen, te weten: informatiegoederen, wetenschappelijk onderzoek, onderwijs, bibliotheken en archieven. Voor elk van deze kennisdomeinen wordt nagegaan welke gevolgen ICT heeft voor de toegang tot, de toeëigening van en het kwaliteitsbeheer van informatie en kennis en op welke wijze de overheid daarop dient te reageren. Op grond van zijn bevindingen formuleert de raad enkele voorstellen voor een samenhangend kennisbeleid.

Rapporten aan de regering nr. 62: Duurzame ontwikkeling. Bestuurlijke voorwaarden voor een mobiliserend beleid. Publicatiedatum: 25 juni 2002
In dit rapport gaat de WRR in op de adviesaanvraag van de regering over de bestuurlijke vormgeving van het beleid in relatie tot duurzame ontwikkeling. Volgens de WRR verdient het aanbeveling duurzame ontwikkeling te beperken tot de ecologische invalshoek en de afwegingen die dat vergt met economische en sociaal-culturele doeleinden. Een alomvattende doelstelling «duurzame ontwikkeling», zoals de regering in haar «Nationale strategie voor duurzame ontwikkeling» als uitgangspunt lijkt te hebben genomen, helpt niet om een mobiliserend beleid tot stand te brengen. Deze zienswijze heeft ook gevolgen voor de manier waarop inhoud moet worden gegeven aan de relatie tussen wetenschap en beleid, en voor de mede hierop te richten beleidsvorming. De raad pleit ervoor het beleid niet nodeloos te compliceren. De gedachte van één coördinerende minister voor duurzame ontwikkeling wijst hij af. Met de publicatie van *Duurzame ontwikkeling* heeft de WRR invulling gegeven aan de wens van WRR-evaluatie Commissie Rinnooy Kan om te variëren in de rapportformule met kortlopende bondige studies. Duurzame ontwikkeling omvat ongeveer 60 pagina's en werd in een recordtijd van drie maanden geschreven.

Rapporten aan de regering nr. 63: De toekomst van de nationale rechtsstaat. Publicatiedatum: 12 november 2002
De WRR doet in dit rapport een groot aantal aanbevelingen om in de toekomst een stabiele rechtsstaat te verzekeren. Hoofdpunten zijn een effectievere misdaadbesteding, de stofkam door veel regelgeving en een goed functionerende en transparante rechterlijke macht. In een samenleving met een qua levensovertuiging en levensstijlen steeds heterogenere bevolking leveren de klassieke beginselen van de rechtsstaat, zoals binding van overheidsmacht aan rechtsregels, rechtszekerheid en rechtsgelijkheid, een wezenlijke bijdrage aan de minimaal noodzakelijke cohesie tussen verschillende maatschappelijke groepen. Een goed functionerende rechtsstaat vraagt daarom voortdurende aandacht en onderhoud.

WRR-Lecture. Datum: 18 december 2002
De WRR-lecture is een nieuw initiatief waarbij jaarlijks een Nederlandse en een buitenlandse spreker hun mening geven over een actueel maatschappelijk thema op het snijvlak van wetenschap en beleid. Thema van de eerste WRR-lecture was «de vitaliteit van de nationale staat». Hoe ziet een vitale en robuuste nationale staat in het Europa van de eenentwintigste eeuw eruit? Welke rol spelen nationale politieke stelsels, rechtssystemen en sociaal-economische stelsels? In hoeverre kunnen en moeten zij bijdragen aan de legitimiteit van het optreden van (nationale en Europese) overheden? Welke ruimte hebben zij daartoe?

Deze en andere vragen waren aan de orde tijdens de WRR-lecture 2002. Sprekers waren prof. Fritz Scharpf en mr. Hans van Mierlo.

WRR-Boek: De vitaliteit van de nationale staat in een internationaliserende wereld. Publicatiedatum: 18 december 2002

In het boek «De vitaliteit van de nationale staat in een internationaliserende wereld», uitgegeven ter gelegenheid van de afronding van de zesde raadsperiode, wordt de vraag gesteld in hoeverre de rol van de nationale staat als gevolg van een aantal ontwikkelingen verandert, en welke betekenis hij in de toekomst blijft houden. In het eerste deel van het boek wordt een schets gegeven van drie ontwikkelingen die essentieel zijn in het veranderingsproces. In het tweede deel van het boek wordt ingezoomd op een aantal beleidsterreinen. In het derde deel komen meer specifieke kansen en bedreigingen voor de nationale staat aan de orde.

Prestatiegegevens leveren van bijdragen aan de langere-termijn beleidsontwikkeling van het regeringsbeleid						
Jaar	1998	1999	2000	2001	raming 2002	realisatie 2002
Rapporten aan de regering	2	1	3	3	4	3
Voorstudies	5	2	4	3	3	8
Werkdocumenten	4	4	4	15	12	3
Symposia e.d.	2	1	3	4	3	12

5.1.3 Budgettaire gevolgen van beleid

Een groot deel van de uitgaven van het beleidsartikel «Bevorderen van de eenheid van het algemeen regeringsbeleid» bestaat uit apparaats-uitgaven. Om een beter inzicht te verstrekken zijn deze apparaatsuitgaven met behulp van een forfaitaire verdeelsleutel op basis van het aantal full-time-equivalents per dienst toegerekend aan de verschillende operationele doelstellingen, conform de presentatie in de begroting 2002.

Tabel Budgettaire gevolgen van beleid Artikel 1 Bedragen x € 1000			
Bevorderen van de eenheid van het algemeen regeringsbeleid	Realisatie	Vastgestelde begroting	Verschil
Verplichtingen	46 606	40 925	5 681
Uitgaven	48 232	40 925	7 307
<i>Programma-uitgaven</i>			
Coördinatie van het algemeen regeringsbeleid	2 660	2 211	449
Coördinatie van het algemeen communicatiebeleid	8 740	6 163	2 577
Het leveren van bijdragen aan de langere-termijn beleidsontwikkeling van het regeringsbeleid	459	757	- 298
<i>Apparaatsuitgaven</i>			
Coördinatie van het algemeen regeringsbeleid	9 143	7 992	1 151
Coördinatie van het algemeen communicatiebeleid	12 107	10 583	1 524
Het leveren van bijdragen aan de langere-termijn beleidsontwikkeling van het regeringsbeleid	3 711	3 244	467
Algemeen	11 412	9 975	1 437
Ontvangsten	11 392	6 404	4 988

Toelichting

Aangezien de ontwikkelingen in 2002 inhoudelijk noch financieel zijn toe te rekenen aan slechts één operationele doelstelling volgt onderstaand op AZ-niveau en op hoofdlijnen een korte toelichting.

Ten opzichte van de in de begroting 2002 voorgenomen activiteiten hebben zich tijdens de uitvoering diverse ontwikkelingen voorgedaan die niet in deze begroting waren voorzien. De belangrijkste die een belangrijke inzet van mensen en middelen tot gevolg hebben gehad zijn het huwelijk van de Prins van Oranje, de uitvaart en bijzetting van ZKH Prins Claus, het programma Terrorisme en Veiligheid, de maatschappelijke discussie over waarden en normen en de opstart van het Actieprogramma Overheidscommunicatie 2002–2006, als uitvloeisel van het regeringsstandpunt naar aanleiding van de adviezen van de commissie Toekomst van de Overheidscommunicatie.

De budgettaire gevolgen van de extra inzet van mensen en middelen zoals hiervoor bedoeld, zijn voor het belangrijkste deel in een eerder stadium van de begrotingsuitvoering (eerste en tweede suppletore begroting 2002; Kamerstukken II 2001/2002, 28 297, nr. 1 resp. 2002/2003, 28 698, nr. 1) aan het parlement voorgelegd. De definitieve financiële mutaties worden meer in detail in de slotwet 2002 toegelicht.

5.2 Artikel 2: Wereldtentoonstelling

Tabel Budgettaire gevolgen van beleid Artikel 2 Bedragen x € 1000			
Wereldtentoonstelling	Realisatie	Vastgestelde begroting	Verschil
Verplichtingen	–	–	–
Uitgaven	–	–	–
Ontvangsten	47	–	47

Toelichting

De gerealiseerde ontvangst betreft de financiële afwikkeling van de wereldtentoonstelling 2000 in Hannover.

6. NIET-BELEIDSARTIKEL

Artikel 3: Nominaal en Onvoorzien

Het niet-beleidsartikel «Nominaal en Onvoorzien» betreft een administratief artikel, ten laste waarvan in 2002 geen verplichtingen zijn aangegaan en geen uitgaven gedaan.

Tabel budgettaire gevolgen «Nominaal en Onvoorzien» Bedragen x € 1000		
Nominaal en Onvoorzien	Begroting 2002	Realisatie 2002
1. Verplichtingen	–	–
2. Uitgaven	–	–
• Loonbijstelling	–	–
• Prijsbijstelling	–	–
• Onvoorzien	–	–

7. MEDEDELING OVER DE BEDRIJFSVOERING

MEDEDELING OVER DE BEDRIJFSVOERING

Ministerie van Algemene Zaken

Jaar 2002

De Minister van Algemene Zaken verklaart hierbij als volgt.

In het verslagjaar is, uitgaande van ondermeer de Baseline financieel en materieelbeheer¹, op een gestructureerde wijze aandacht besteed aan het financieel beheer, het materieelbeheer en de daartoe bijgehouden administraties bij het Ministerie van Algemene Zaken. Een en ander heeft in het verslagjaar geresulteerd in beheerste bedrijfsprocessen. Daarbij is een aantal punten van aandacht naar voren gekomen ten aanzien waarvan de volgende verbeteracties zijn of worden gestart.

Zoals aangekondigd in de begroting is binnen de gebouwen van het Ministerie van Algemene Zaken een hoger beveiligingsniveau noodzakelijk. In 2002 zijn werkzaamheden die hiermee gepaard gaan uitgevoerd. Vanuit een oogpunt van beveiliging wordt terughoudendheid betracht in de nadere informatievoorziening hierover.

In het maart 2002 is de vernieuwde Trêveszaal in gebruik genomen. Herinrichting was noodzakelijk vanwege gebrekkige verlichting, slechte verstaanbaarheid in de zaal en het weinig comfortabele meubilair.

Daarnaast is aandacht besteed aan de implementatie van de baseline financieel en materieel beheer, het contract en materieel beheer en de invoering van het Voorschrift Informatiebeveiliging Rijksdienst. Voor een nadere toelichting bij deze onderwerpen wordt korthedshalve verwezen naar paragraaf 11 van dit jaarverslag (Aanbevelingen Algemene Rekenkamer). Ten slotte kan nog worden gemeld, dat het voornemen bestaat om in 2003 de bedrijfsvoering te bezien vanuit een AZ-breed kader. Dit mede gezien de ontwikkeling van het VBTB-gedachtegoed

¹ De Baseline financieel en materieelbeheer is een handleiding van het Ministerie van Financiën, afgestemd met de Algemene Rekenkamer, inzake de bij het financieel en materieelbeheer te hanteren normen. Deze baseline is in 2002 geëvalueerd, mede met het oog op een eventueel toe te kennen wettelijke status. De uitkomsten moeten nog een interdepartementaal traject doorlopen.

C. JAARREKENING

8. VERANTWOORDINGSSTAAT VAN HET MINISTERIE VAN ALGEMENE ZAKEN

Verantwoordingsstaat 2002 van het Ministerie van Algemene Zaken (III) Bedragen x € 1000									
(1)			(2)			(3)=(2)-(1)			
Art. Omschrijving	Oorspronkelijk vastgestelde begroting			Realisatie ¹			Verschil realisatie en oorspronkelijk vastgestelde begroting		
	Verplich-tingen	Uitgaven	Ontvang-sten	Verplich-tingen	Uitgaven	Ontvang-sten	Verplich-tingen	Uitgaven	Ontvangsten
Totaal		40 925	6 404		48 232	11 439		7 307	5 035
Beleidsartikelen									
01 Bev. v/d eenheid van het alg. regeringsbeleid	40 925	40 925	6 404	46 606	48 232	11 392	5 681	7 307	4 988
02 Wereldtentoonstelling	–	–	–	–	–	47	–	–	47
Niet-beleidsartikelen									
03 Nominaal en Onvoorzien	–	–	–	–	–	–	–	–	–

¹ De gerealiseerde bedragen zijn steeds naar boven afgerond (EUR1000).

9. FINANCIËLE TOELICHTING BIJ DE VERANTWOORDINGSSTAAT

9.1 Toelichting bij de beleidsartikelen

9.1.1 Artikel 1: Bevorderen van de eenheid van het algemeen regeringsbeleid

Tabel Budgettaire gevolgen van beleid Artikel 1 Bedragen x € 1000			
Bevorderen van de eenheid van het algemeen regeringsbeleid 2002	Realisatie	Vastgestelde begroting	Verschil
Verplichtingen	46 606	40 925	5 681
Uitgaven	48 232	40 925	7 307
<i>Programma-uitgaven</i>			
Coördinatie van het algemeen regeringsbeleid	2 660	2 211	449
Coördinatie van het algemeen communicatiebeleid	8 740	6 163	2 577
Het leveren van bijdragen aan de langere-termijn beleidsontwikkeling van het regeringsbeleid	459	757	- 298
<i>Apparaatsuitgaven</i>			
Coördinatie van het algemeen regeringsbeleid	9 143	7 992	1 151
Coördinatie van het algemeen communicatiebeleid	12 107	10 583	1 524
Het leveren van bijdragen aan de langere-termijn beleidsontwikkeling van het regeringsbeleid	3 711	3 244	467
Algemeen	11 412	9 975	1 437
Ontvangsten	11 392	6 404	4 988

Toelichting

Voor een toelichting op de verschillen de begroting 2002 (Stb. 2002, 7) en de feitelijke financiële realisatie wordt primair verwezen naar hetgeen daarover vermeld is in de eerste en tweede suppletore begroting 2002 van het Ministerie van Algemene Zaken (Stb. 2002, 298 resp. Stb. 2003, n.n.b.). De wijzigingen ten opzichte van de raming in tweede suppletore begroting 2002 kunnen in hoofdlijnen als volgt worden benoemd en toegelicht:

UITGAVEN

Coördinatie van het algemeen regeringsbeleid

De uitgaven in verband met de uitvaart en bijzetting van ZKH Prins Claus zijn uiteindelijk circa € 0,4 mln lager uitgevallen dan tijdens de opstelling van de tweede suppletore begroting geraamd.

Leveren van bijdragen aan de langere-termijn beleidsontwikkeling van het regeringsbeleid

Als gevolg van het niet tijdig leveren van diverse goederen en diensten hebben voor 2002 voorgenomen betalingen tot een bedrag van circa € 0,3 mln geen doorgang kunnen vinden.

Algemeen

De herinrichting van het Catshuis, de ambtswoning van de Minister-President, en de renovatie van het Torentje hebben een additioneel beslag op de financiële middelen gelegd van circa € 1 mln.

ONTVANGSTEN

De meerontvangsten ten opzichte van het niveau tweede suppletore begroting 2002 bedragen circa € 1,45 mln. Als één van de hoofdoorzaken is aan te wijzen een meevallende media-omzet, waardoor evenredig hogere media-fees zijn geïncasseerd. Daarnaast hebben extra doorberekeningen plaatsgevonden voor activiteiten van de Postbus 51-informatiedienst in het kader van de calamiteitenopvang meningo-kokken.

9.1.2 Artikel 2: Wereldtentoonstelling

Tabel budgettaire gevolgen van beleid Artikel 2 Bedragen x € 1000			
Wereldtentoonstelling	Realisatie	Vastgestelde begroting	Verschil
Verplichtingen	–	–	–
Uitgaven	–	–	–
<i>Programma-uitgaven</i>	–	–	–
Ontvangsten	47	–	47

Toelichting

De gerealiseerde ontvangst betreft de financiële afwikkeling van de wereldtentoonstelling 2000 in Hannover.

Inmiddels is besloten dat bij eventuele toekomstige deelname aan wereldtentoonstellingen naast de beleidsvoorbereiding, ook de uitvoering van het beleid onder verantwoordelijkheid van het Ministerie van Buitenlandse Zaken zal plaatsvinden.

9.2 Toelichting bij het niet-beleidsartikel

Tabel budgettaire gevolgen «Nominaal en Onvoorzien» Artikel 3 Bedragen x € 1000		
Nominaal en Onvoorzien	Begroting 2002	Realisatie 2002
1. Verplichtingen	–	–
2. Uitgaven	–	–
• loonbijstelling	–	–
• prijsbijstelling	–	–
• onvoorzien	–	–

Toelichting

Het niet-beleidsartikel «Nominaal en Onvoorzien» is een administratief artikel, ten laste waarvan in 2002 geen verplichtingen zijn aangegaan en geen uitgaven zijn gedaan.

10. VERDIEPINGSBIJLAGE

01 Bevorderen van de eenheid van het algemeen regeringsbeleid	Verplich- tingen	Kasuit- gaven	Kasont- vangsten
Ontwerp-begroting 2002 (kmst. II 2001/2002, 28 000, nr. 1)	40 925	40 925	6 404
1. Vastgestelde begroting (Stb. 2002, 7)	40 925	40 925	6 404
<i>Mutaties 1e suppletore begroting (Voorjaarsnota)</i> Ontwerp-suppl. begroting (kmst. II 2001/2002, 28 297, nr. 1)	3 778	3 778	1 160
2. Vastgestelde mutatie 1e suppletore begroting (Stb. 2002, 298)	3 778	3 778	1 160
<i>Mutaties 2e suppletore begroting (Najaarsnota)</i> Ontwerp-suppl. begroting (kmst. II 2002/2003, 28 698, nr. 1)	3 149	3 149	2 385
3. Vastgestelde mutatie 2e suppletore begroting (Stb. 2003, n.n.b.)	3 149	3 149	2 385
<i>Mutaties slotwet</i> Ontwerp-slotwet	- 1 246	380	1 443
4. Vast te stellen mutatie slotwet	- 1 246	380	1 443
Totaal geraamd tevens realisatie 2002 (1+2+3+4)	46 606	48 232	11 392

02 Wereldtentoonstelling	Verplich- tingen	Kasuit- gaven	Kasont- vangsten
Ontwerp-begroting 2002 (kmst. II 2001/2002, 28 000, nr. 1)	–	–	–
1. Vastgestelde begroting (Stb. 2002, 7)	–	–	–
<i>Mutaties 1e suppletore begroting (Voorjaarsnota)</i> Ontwerp-suppl. begroting (kmst. II 2001/2002, 28 297, nr. 1)	–	–	–
2. Vastgestelde mutatie 1e suppletore begroting (Stb. 2002, 298)	–	–	–
<i>Mutaties 2e suppletore begroting (Najaarsnota)</i> Ontwerp-suppl. begroting (kmst. II 2002/2003, 28 698, nr. 1)	–	–	–
3. Vastgestelde mutatie 2e suppletore begroting (Stb. 2003 n.n.b.)	–	–	–
<i>Mutaties slotwet</i> Ontwerp-slotwet	–	–	47
4. Vast te stellen mutatie slotwet			47
Totaal geraamd tevens realisatie 2002 (1+2+3+4)	–	–	47

11. AANBEVELINGEN ALGEMENE REKENKAMER

De Algemene Rekenkamer heeft in het rapport naar aanleiding van het rechtmatigheidsonderzoek 2001 bijzondere aandacht gevraagd voor de invoering van de baseline financieel en materieel beheer, het contract- en materieel beheer en de afronding van het actieplan met betrekking tot het Voorschrift Informatiebeveiliging Rijksdienst (VIR). In reactie op deze constatering is gemeld, dat inmiddels wordt gewerkt aan een planmatige invoering van de baseline financieel en materieel beheer. Ten aanzien van het contract- en materieelbeheer is aangegeven, dat het inkoopproces wordt gecentraliseerd en geprofessionaliseerd en dat een interne werk-instructie op het gebied van Europese aanbesteding wordt voorbereid. Van de invoering van de VIR is tenslotte gesteld, dat deze in de afrondende fase bevindt.

In het navolgende wordt de actuele stand van zaken op de punten toegelicht.

Implementatie van de baseline financieel en materieel beheer

Voor de invoering van de baseline zijn in 2002 twee werkgroepen ingesteld: een werkgroep financieel beheer en een werkgroep materieel beheer. De werkgroepen hebben de criteria, zoals vermeld in de baseline financieel en materieel beheer (soll-situatie), afgezet tegen de huidige AO (ist-situatie). Vervolgens is met behulp van een risicoanalyse per criterium geïnventariseerd in hoeverre de huidige AO afdoende is. Ten aanzien van het financieel beheer kan worden geconcludeerd dat de AO op orde is. Uit de analyse blijkt wel dat het onderwerp EG-aanbesteding in de AO-beschrijving opgenomen dient te worden. Hieraan wordt thans in het kader van de herstructurering van het inkoopproces inhoud gegeven. Voor wat betreft het materieel beheer kan worden geconcludeerd dat dit voor het grootste deel voldoende wordt afgedekt door de beschreven AO. Uit de analyse blijkt dat aan een aantal onderwerpen nog aandacht besteed moet worden. Ook hier geldt dat dit in het kader van de herstructurering van het inkoopproces plaats zal vinden.

Contract- en materieelbeheer

In 2002 zijn enkele verbeteringen doorgevoerd in het inkoopproces, zoals een betere dossiervorming, het transparant maken van de inkoopadministratie en de professionalisering van de medewerkers van het Bureau Inkoop. Naast de hier genoemde verbeteringen, welke hoofdzakelijk de facilitaire inkoopomgeving betreffen, is in de loop van 2002 een start gemaakt met het aanhaken bij interdepartementale aanbestedingen en met een eerste aanzet van het Bureau Inkoop als intra-departementale dienstverlener. In het laatste geval gaat het om een centralisatie van inkoop voor de stafdiensten van het ministerie in de vorm van shared service center.

Afronding invoering Voorschrift Informatiebeveiliging Rijksdienst

In vervolg op de reeds in gang gezette activiteiten is in 2002 een vervolg gegeven aan het optimaliseren van de informatiebeveiliging. Daartoe is een standaard service level vastgesteld en ingevoerd, is een werkprogramma's opgeteld voor de interne controle dat voorziet in een controleerbare uitvoering ervan en is een beveiligingsawarenessprogramma opgesteld en uitgevoerd. Het beleidsdocument over de informatiebeveiliging zal in 2003 worden geëvalueerd en zal het programma worden onderworpen aan een afhankelijk- en kwetsbaarheidsanalyse.

12. SALDIBALANS MET TOELICHTING

Saldibalans van het Ministerie van Algemene Zaken (III) per 31 december 2002 Bedragen x € 1000			
1)	Uitgaven ten laste van de begroting	48 231	2) Ontvangsten ten gunste van de begroting – 11 439
3)	Liquide middelen	8	
4)	rekening-courant RHB KH Begr. I	7 724	4a) rekening-courant Min v AZ RHB – 48 961
5)	Uitgaven buiten begrotingsverband	5 484	6) Ontvangsten buiten begrotingsverband – 1 047
	(=intra-comptabele vorderingen)		(= intra comptabele schulden)
7)	Openstaande rechten	0	7a) Tegenrekening openstaande rechten 0
8)	Extra-comptabele vorderingen	1 790	8a) Tegenrekening extra-comptabele vordering – 1 790
9a)	Tegenrekening extra-comptabele schulden	0	9) Extra comptabele schulden 0
10)	Voorschotten	2 260	10a) Tegenrekening voorschotten – 2 260
11a)	Tegenrekening garantieverplichtingen	0	11) Garantieverplichtingen 0
12a)	Tegenrekening openstaande verplichtingen	4 271	12) Openstaande verplichtingen – 4 271
13)	Deelnemingen	0	13a) Tegenrekening deelnemingen 0
	Totaal	69 768	Totaal – 69 768

Toelichting (bedragen x EUR1000)

1 en 2) Begrotingsuitgaven en begrotingsontvangsten

Verrekening van de begrotingsuitgaven en begrotingsontvangsten 2002 zal plaatsvinden nadat de Slotwet door de Staten-Generaal is vastgesteld.

5) Uitgaven buiten begrotingsverband (=intra-comptabele vorderingen)

Nadere specificatie van de uitgaven buiten begrotingsverband (intra-comptabele vorderingen):

Kasvoorschotten	3
Vorderingen Rijksvoorlichtingsdienst op het gebied van communicatietechnieken	5 445
Overige vorderingen	36 +
Totaal	5 484

Vorderingen Rijksvoorlichtingsdienst op het gebied van communicatietechnieken

De Rijksvoorlichtingsdienst begeleidt in opdracht en voor rekening van derden projecten.

De uit deze projecten voortvloeiende uitgaven worden buiten begrotingsverband verantwoord. Periodiek vindt doorberekening van de uitgaven plaats aan de opdrachtgevers. De ontvangsten worden eveneens buiten begrotingsverband verantwoord.

Het saldo vorderingen per 31 december 2002 bestaat uit:

Vorderingen uit hoofde van media-inkoop	4 695
Vorderingen uit hoofde van overige communicatietechnieken	750 +
Totaal	5 445

6) Ontvangsten buiten begrotingsverband (=intra-comptabele schulden)

Nadere specificatie van de ontvangsten buiten begrotingsverband:

Met derden te verrekenen ontvangsten betreffende dienstverlening	
Rijksvoorlichtingsdienst	35
Netto salarissen	785
Diverse ontvangsten	227 +
	1 047

Netto salarissen

De op de salarissen van december 2002 ingehouden loonheffing ten behoeve van de Belastingdienst en de premie-inhoudingen ten behoeve van het ABP worden in januari 2003 betaald.

Diverse ontvangsten

Ingevolge de Mediawet is de Rijksvoorlichtingsdienst aangewezen als zendgemachtigde. Uit hoofde hiervan ontvangt het ministerie jaarlijks een bijdrage van het Commissariaat voor de Media. Hiermee worden de uitgaven en kosten gefinancierd die verband houden met de productie van tv-spots en radiosspots in het kader van Postbus 51-uitzendingen door de overheid. Afwikkeling van het saldo ultimo 2002 zal in 2003 plaatsvinden.

8) Extra-comptabele vorderingen

Nadere specificatie van de extra-comptabele vorderingen:

Nog te ontvangen toeslag media-inkoop en begeleidingskosten	233
Vorderingen van de RVD uit verkoopactiviteiten Koninklijk Huis	20
Overige extra-comptabele vorderingen	1 537 +
Totaal	1 790

Nog te ontvangen toeslag media-inkoop en begeleidingskosten

Onder media-inkoop wordt verstaan het met een media-exploitant aangaan van overeenkomsten voor de inkoop van plaatsingsruimte of zendtijd ten behoeve van openbare communicatie. De Rijksvoorlichtingsdienst treedt voor wat betreft de media-inkoop op als intermediair voor de gehele Rijksoverheid. Door deze bundeling van contractvolumes worden scherpe prijzen bedongen. Sinds 1991 wordt voor de bemiddeling een toeslag (service fee) berekend. Deze toeslag wordt berekend over het aan de opdrachtgevers gefactureerde bruto bedrag. De in de balans per 31 december 2002 opgenomen bedragen betreffen de aan de opdrachtgevers in rekening gebrachte maar nog niet ontvangen bedragen.

Overige extra-comptabele vorderingen

Dit bedrag heeft hoofdzakelijk betrekking op de afrekening die in het kader van de media-inkoop plaatsvindt na afloop van een kalenderjaar.

9) Extra-comptabele schulden

Geen.

10) Voorschotten

Overeenkomstig de afgesproken gedragslijn zijn de betalingen aan het USZO opgenomen onder de voorschotten, voorzover het betalingen betreft waarvoor de controlerende instantie nog geen verklaring heeft kunnen afgeven.

12) Openstaande verplichtingen

Nadere specificatie van de openstaande verplichtingen:

Openstaande verplichtingen binnen begrotingsverband	1 509
Openstaande verplichtingen buiten begrotingsverband	<u>2 762</u> +
Totaal	4 271

Opbouw openstaande verplichtingen binnen begrotingsverband

Verplichtingen per 01-01-2002	3 134
Aangegane verplichtingen in het verslagjaar	<u>46 606</u> +
Totaal	49 740

Tot betaling gekomen in het verslagjaar	48 231	
Negatieve bijstellingen van aangegane verplichtingen uit eerdere begrotingsjaren	<u>0</u> -/-	
		48 231 -/-
Openstaande verplichtingen op 31-12-2002		1 509

Opbouw openstaande verplichtingen buiten begrotingsverband

De Rijksvoorlichtingsdienst treedt voor wat betreft de media-inkoop op als intermediair voor de gehele Rijksoverheid. In het verlengde hiervan voert de Rijksvoorlichtingsdienst in opdracht van en voor rekening van derden activiteiten uit. Op het gebied van media-inkoop zijn in het afgelopen jaar verplichtingen aangegaan, die ook tot betaling hebben geleid.

Verplichtingen per 01-01-2002		15 936	
Aangegane verplichtingen in het verslagjaar		<u>144 960</u>	+
		160 896	
Tot betaling gekomen in het verslagjaar	158 134		
Negatieve bijstellingen van aangegane verplichtingen uit eerdere begrotingsjaren	<u>0</u>	-/-	
		158 134	-/-
Openstaande verplichtingen op 31-12-2002		<u>2 762</u>	